

**UCHWAŁA NR XIII/...../2019
RADY MIEJSKIEJ W PIERZCHNICY**

z dnia 30 grudnia 2019 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Pierzchnica
na rok 2020**

Na podstawie art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn.zm.) Rada Miejska uchwała co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Pierzchnica na rok 2020, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Burmistrz

mgr inż. Stanisław Strąk

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Pierzchnica na rok 2020

Spis treści:

1. Wstęp
2. Przeciwdziałanie narkomanii - zadania własne gminy
3. Wstępna ocena sytuacji:
 - 3.1 Charakterystyka gminy Pierzchnica,
 - 3.2 Diagnoza ogólna,
 - 3.3 Diagnoza wśród uczniów szkół podstawowych w gminie Pierzchnica
4. Adresaci Programu
5. Metody i strategie profilaktyczne
6. Podmioty realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii
7. Cele Programu
8. Podejmowanie działań zmierzających do osiągnięcia zamierzonych celów
9. Budżet programu
10. Monitorowanie problemów narkomanii w gminie Pierzchnica

1. Wstęp

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii opracowany został na bazie ustawy z dnia 29. lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Narkotyki powszechnie uważa się za niezwykle groźne substancje wykluczające możliwość kontrolowanego ich używania, prowadzące do uzależnienia, oraz poważnych negatywnych konsekwencji zdrowotnych, a często nawet do śmierci. Obecnie narkotyki stają się pewnego rodzaju elementem kultury młodzieżowej. Na rynku pojawia się coraz szersza gama środków psychoaktywnych, niektóre z nich są stosunkowo łatwo dostępne. Obecnie dużym problemem są tzw. „dopalacze”, które można łatwo nabyć. Stanowią one zagrożenie zarówno dla zdrowia jak i dla życia. Narkomania jest nie tylko tragedią dla ludzi uzależnionych i ich rodzin, ale również problemem społecznym. Stąd też podejmowane są działania zmierzające do zwalczania i zapobiegania temu problemowi. Narkomania jest chorobą, która wymaga od osób uzależnionych udziału w ambulatoryjnych bądź w stacjonarnych programach leczenia. W niektórych przypadkach wymagane jest odtrucie organizmu, by móc rozpocząć leczenie. Najważniejszym elementem procesu przeciwdziałania narkomanii jest profilaktyka prowadzona w środowisku lokalnym.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii umożliwia realizację działań profilaktycznych, jak i zaradczych na szczeblu gminnym. Ustawodawca wskazał zarówno zadania, jakie mają być realizowane, formę prawną w postaci gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, jak i środki na realizację tych zadań. Źródłem finansowania są środki finansowe budżetu gminy. W Gminnym Programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz

minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania narkotyków jak również innych środków psychoaktywnych.

2. Przeciwdziałanie narkomanii - zadania własne gminy

Zgodnie z art. 10 ust 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii uwzględnia kierunki działań wynikające z Krajowego Programu oraz zadania określone w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii - przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

3. Wstępna ocena sytuacji:

3.1 Charakterystyka gminy Pierzchnica

Gmina Pierzchnica zajmuje obszar blisko 105km² i składa się z 17 sołectw. Obszar gminy zamieszkuje 4760 osób, w tym 2369 kobiet i 2391 mężczyzn (dane na dzień 30.11.2019r.). W ostatnich latach liczba mieszkańców gminy jest stabilna. Pomimo to występują na terenie gminy migracje do miast oraz wyjazdy zagraniczne w poszukiwaniu pracy.

Spora część mieszkańców żyje w ubóstwie, opieką ze strony Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pierzchnicy w 2018 roku objętych zostało 169 rodzin (481 osób), w tym 23 rodziny (57 osób) to rodziny, w których występuje problem z nadużywaniem alkoholu oraz 1 osoba (1 rodzina) z problemem narkomanii. Alkoholizm w gminie stanowi istotny problem. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2018 na leczenie odwykowe skierowała 8 osób, natomiast w 2019r. na leczenie odwykowe skierowano dotąd 4 osoby (stan na 30.11.2019r.). W 2018 roku zwołano 13 posiedzeń, na których przeprowadzono rozmowy z 17 osobami nadużywającymi alkoholu, o leczenie odwykowe wpłynęło również 25 nowych wniosków. GKRPA w Pierzchnicy wydała w 2018 roku 3 postanowienia dotyczące zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, opiniując zgodność lokalizacji i ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Gminy w Pierzchnicy.

Na terenie gminy znajdują się dwie szkoły podstawowe - w Pierzchnicy i Drugni. Do szkół podstawowych w roku szkolnym 2019/2020 uczęszcza w sumie 392 uczniów. Do szkół ponadpodstawowych młodzież dojeżdża do pobliskich miejscowości tj. do Kielc, Chmielnika czy Buska-Zdroju. W gminie wzrasta sieć placówek kultury, powstały nowe kluby młodzieżowe oraz świetlice

środowiskowe, funkcjonują również świetlice szkolne obejmujące opieką dzieci dowożone do placówek oświatowych. Ze zbiorów Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej korzystają uczniowie oraz pozostali mieszkańcy gminy. Mocną stroną gminy jest duża liczba organizacji pozarządowych, które włączają się w realizację gminnych zadań wynikających z programów profilaktycznych.

3.2 Diagnoza ogólna

Do realizatorów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii docierają tylko znikome informacje o przypadkach zażywania bądź rozpowszechniania narkotyków czy środków psychoaktywnych. W 2018 roku odnotowano jeden przypadek osoby nadużywającej narkotyków, znajdowała się ona pod opieką pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pierzchnicy. W związku z powyższym należy stwierdzić, że problem narkomanii na terenie gminy Pierzchnica nie jest poważny.

Przeprowadzona analiza faktów zmusza jednak do zachowania czujności i zastosowania odpowiednich działań zapobiegawczych, bo zagrożenie istnieje i w przyszłości problem narkomanii na terenie gminy może być znacznie bardziej poważny. Dużym zagrożeniem staje się dostępność tzw. „dopalaczy”. Szczególnie narażone są osoby w młodym wieku, które mogły korzystać z tego rodzaju środków odurzających. Na największe zagrożenie narażeni są uczniowie szkół ponadpodstawowych dojeżdżający do szkół poza terenem gminy Pierzchnica.

3.3 Diagnoza wśród uczniów szkół podstawowych w gminie Pierzchnica

W październiku bieżącego roku szkolnego wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Pierzchnica została przeprowadzona diagnoza społeczna. Miała ona na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych wśród uczniów. W badaniu łącznie wzięło udział 193 osoby, gdzie rozkład próby był równy między chłopcami i dziewczynkami – 50/50%. Wśród badanych uczniów, najliczniejszą grupę stanowili uczniowie klasy VI szkoły podstawowej (35%) i klasy V (27%). 20% badanych było uczniami klasy VII, 16% klasy VIII, a 2% ankietowanych stanowili uczniowie klasy IV. Zakres działań badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz przemocy domowej i rówieśniczej.

Pierwszy blok tematyczny dotyczył problemu alkoholowego z perspektywy dzieci i młodzieży. Uczniowie zostali zapytani o to, czy ich rówieśnicy piją alkohol. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 28% respondentów. 44% ankietowanych uważa, że ich koledzy/ koleżanki nie piją alkoholu, a 28% nie ma wiedzy na ten temat. Jak wynika z analizy danych, 8% ankietowanych spożywało alkohol jednokrotnie, 13% piło kilka razy, 4% badanych wiele razy sięgało po alkohol, a 3% pije regularnie. 73% uczniów przyznało, że nigdy w życiu nie spożywało alkoholu. Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol. Na pytanie, w jakim wieku uczeń spożywał alkohol, 46% badanych odpowiedziało, że miało wówczas 11-13 lat, 26% respondentów piło napoje alkoholowe pomiędzy 14 a 16 rokiem życia, 8-10 lat w dniu inicjacji alkoholowej miało 28% respondentów.

Następny blok pytań dotyczył problemu nikotynowego wśród osób nieletnich w gminie Pierzchnica. 44% badanych twierdzi, że ich rówieśnicy nie palą papierosów, natomiast według 31% respondentów, osoby w ich wieku mają takie doświadczenia. 25% respondentów deklaruje brak wiedzy na temat sięgania po wybory nikotynowe przez rówieśników. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 4% badanych paliło papierosy jednokrotnie, kolejne 10% kilkakrotnie

próbowało palić papierosy, natomiast 1% palił wiele razy. Do regularnego sięgania po wyroby tytoniowe przyznało się 2% respondentów. Większość badanych – 83% nigdy nie paliło papierosów. Na kolejne pytanie dotyczące palenia papierosów odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż palą papierosy. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem 6% uczniów przyznało, iż paliło papierosy 1-2 razy, zaś 3-4 razy paliło 9%. 6% uczniów sięgnęło po papierosy 5-10 razy, a 13% badanych więcej niż 10 razy. W kolejnym pytaniu badani mieli określić ile razy w życiu palili e-papierosy. Jak wynika z danych, 75% ankietowanych nigdy nie paliło e-papierosów, 8% paliło jednokrotnie, a 9% paliło kilka razy, 7% paliło e-papierosy wiele razy, a 1% sięga po niego codziennie. Na kolejne pytanie dotyczące palenia papierosów odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż palą e-papierosy. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, 2% respondentów sięgnęło po e-papierosa 1-2 razy, 8% 3-4 razy, a 4% 5-10 razy. Częściej niż 10 razy e-papierosy paliło 8% badanych, natomiast 77% nie sięgnęło po nie w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Osoby, które palą e-papierosy, twierdzą że dostali od kolegi/koleżanki – 62%, jak również mają na własność – 18%. Badani uczniowie, którzy posiadają e-papierosa dostali go od kogoś z rodziny albo od innej osoby. 44% ogółu badanych twierdzi, że e-papierosy są tak samo niebezpieczne dla zdrowia jak tradycyjne papierosy, zaś 31% jest zdania, że są bezpieczniejsze niż tradycyjne e-papierosy. 22% ankietowanych jest zdania, że e-papierosy są bardziej niebezpieczne niż tradycyjny papieros, a 3% twierdzi iż są całkowicie bezpieczne.

Kolejny blok pytań dotyczył środków psychoaktywnych. Uczniowie zostali zapytani o to, ile razy w życiu zdarzyło się im zażywać środki psychoaktywne. 97% nigdy nie zażywało środków psychoaktywnych, a 2% uczniów twierdzi, że sięgnęli po nie jednokrotnie, natomiast 1% brał je kilka razy. Na kolejne pytanie odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż zażywają środki psychoaktywne. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, po narkotyki/dopalacze sięgnęło 33% badanych uczniów po inicjacji narkotykowej, z czego zażywali je częściej więcej niż 10 razy. 67% badanych uczniów po inicjacji narkotykowej, w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem nie zażywało środków psychoaktywnych. Jak wynika z odpowiedzi badanych, 33% ankietowanych środki psychoaktywne zażyło po raz pierwszy na podwórku ze znajomymi, jak również w czasie uroczystości rodzinnej (33%) i w czasie imprezy towarzyskiej (33%). Na pytanie o motywy sięgnięcia po środki psychoaktywne, badani uczniowie podali, że kierowała nimi chęć dobrej zabawy - 50%. W dalszej kolejności wskazali na presję grupy, ciekawość, relaksację, chęć bycia modnym oraz zaimponowanie w towarzystwie. Aż 67% uczniów twierdzi, że narkotyk otrzymało nieświadomie. W związku z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy 50% uczniów doświadczyło problemów finansowych, 33% miało problemy w szkole, 17% problemy w rodzinie, jak również uległy pogorszeniu relacje koleżeńskie – 17%. 50% ankietowanych twierdzi, że nie doznało żadnych nieprzyjemności z powodu zażywania narkotyków/dopalaczy. Kolejne pytanie skierowane do uczniów dotyczyło wiedzy ich rodziców na temat zażywania narkotyków przez dzieci. 67% respondentów twierdzi, że ich rodzice nie wiedzą o spożywaniu przez nich substancji psychoaktywnych. Jest to niepokojący fakt, mogący świadczyć o braku zainteresowania ze strony rodziców życiem ich dzieci. 33% rodziców jest świadomych, że ich dziecko przeszło inicjację narkotykową. Jak wynika z analizy danych, rodzice na wieść o zażywaniu narkotyków przez dziecko, przeprowadziło z nim rozmowę, bądź szukali pomocy u specjalisty lub zdenerwowali się i wyznaczili karę. Część z nich nic nie zrobiło z tą informacją. Badani uczniowie twierdzą, że łatwe w pozyskaniu są: papierosy - 36% i alkohol – 36%. Większe trudności mieliby w zdobyciu dopalaczy (dla 3% zdobycie jest łatwe) i narkotyków (dla 6% zdobycie jest łatwe). Zdecydowana większość badanej populacji uczniów - 94%, twierdzi, że nie zna miejsc, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze w swojej miejscowości, pozostali ankietowani wskazali na: dyskotekę, osiedle, siłownię, szkołę, centrum miejscowości. 3% uczniów zna osobę, u której można kupić narkotyki lub dopalacze. W kolejnym pytaniu (wielokrotnego wyboru) badani mieli określić, szkodliwość substancji psychoaktywnych dla zdrowia. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 88% ankietowanych uważa, że dopalacze są bardzo szkodliwe dla zdrowia, 87% wskazało na narkotyki, 62% - papierosy, 35% - alkohol i 39% - e-papierosy. Według ankietowanych negatywnymi konsekwencjami związanymi z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych mogą być zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego - 61%, a także nieodpowiednie towarzystwo - 47%. Do konsekwencji używania środków psychoaktywnych można zaliczyć obniżenie efektywności nauki - 39%, jak również pogorszenie relacji rodzinnych – 44%, poważne kłopoty finansowe - 38% i pogorszenie relacji

koleżeńskich - 29%. 23% badanych nie ma wiedzy na temat tego, jakie skutki może przynieść uzależnienie od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i palenia papierosów, a 9% uczniów twierdzi, iż one nie występują. Na temat działania i szkodliwości środków psychoaktywnych z uczniami najczęściej rozmawiali nauczyciele – 57% oraz pedagog, psycholog szkolny – 21%. W dalszej kolejności badani wskazali na koleżanki, kolegów – 11% i inne osoby – 5%. 16% ankietowanych twierdzi, że sami pozyskują wiedzę na temat działania i szkodliwości substancji psychoaktywnych, a 23% jest zdania, że nikt z nimi nie rozmawiał na ten temat.

Kolejny blok tematyczny dotyczył spostrzegania zjawiska przemocy przez uczniów ze szkół w gminie Pierzchnica. Jak wynika z danych, aż 28% uczniów doświadczyło przemocy, pozostali – 72% nie ma takich doświadczeń. Większość uczniów doświadczających przemocy odpowiedziało, że to koledzy/ koleżanki ze szkoły byli jej sprawcami - 57%. Następnie wskazali na rodzeństwo - 23%, znajomych - 23%, matkę – 6% i ojca – 4%, natomiast 28% podało, że sprawcą aktu przemocy były inne osoby. 35% ogółu badanych przyznało, że w szkole występuje problem przemocy. Przeciwnego zdania jest 23% respondentów, natomiast 42% nie ma informacji na ten temat. Z odpowiedzi respondentów wynika, że 21% z nich stosowało zachowania przemocowe wobec innych osób. Większość – 79% nie ma takich doświadczeń.

Ostatni blok tematyczny dotyczył spostrzegania działań profilaktycznych przez dzieci i młodzież z gminy Pierzchnica. W pierwszym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie najciekawszych i najefektywniejszych według nich zajęć. Najwięcej odpowiedzi padło na pogadanki z wychowawcą - 54%. Dla części respondentów najciekawsze są zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą – 38%, zajęcia z przedstawicielem Policji - 31% oraz spektakl lub musical profilaktyczny - 26%. Według 37% uczniów w ich szkole brakuje warsztatów z psychologiem lub innym specjalistą, zdaniem 31% nie ma wystarczającej ilości zajęć z wykorzystaniem form multimedialnych. 29% uznało, że brakuje spektakli lub musicali profilaktycznych, według 15% respondentów za mało jest zajęć z przedstawicielem Policji, a 12% wskazało na inne, bliżej nie określone formy zajęć profilaktycznych. Zdaniem 61% uczniów prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie, ponieważ badani wiele się dowiedzieli i były one ciekawe. Warto zwrócić uwagę, że 25% respondentów nie brało udziału w takich zajęciach, a 14% uważa, że nie wniosły one nic nowego i były nieciekawe.

Celem badania było przedstawienie aktualnych problemów alkoholowych, narkotykowych oraz przemocy dotyczących gminę Pierzchnica w odniesieniu do opinii uczniów. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców. Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła rozpoznanie sytuacji uczniów gminy, ich opinii i postaw względem uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz przemocy.

Badanie wykazało, że część badanych uczniów miało styczność z narkotykami lub dopalaczami. Część uczniów posiada niepełną wiedzę na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych, co domaga się zastosowania szerszych działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym. Wobec powyższego należy podjąć działania profilaktyczne, zapobiegające dalszemu rozwojowi omawianych problemów.

4. Adresaci Programu

Program jest kierowany do lokalnej społeczności. Jednak głównymi osobami zażywającymi środki psychoaktywne, w tym narkotyki, stała się głównie młodzież, dla której narkotyki są najprostszym sposobem na oderwanie się od rzeczywistości, dobrą zabawą, zabiciem nudy, chwilowym zapomnieniem o kłopotach, problemach na jakie napotykają wchodząc w dorosłe życie.

Osobami intensywnie oddziałującymi na młode pokolenie są rodzice, to oni mają bez względu na wiek największy wpływ na zachowanie swoich dzieci. Edukacja rodziców w zakresie działań w stosunku do dzieci może przynieść w przyszłości istotne, pozytywne zmiany w ograniczeniu używania substancji psychoaktywnych. Obecnie postawa rodziców jest zwykle nacechowana lękiem i ograniczona brakiem wiedzy na temat narkotyków, ich działania

i szkodliwości. Edukacja i wsparcie terapeutyczne rodziny może przynieść w przyszłości pozytywne zmiany, a ich efektem może być psychicznie zdrowsze, społecznie dojrzałe młode pokolenie.

Oferta dla młodzieży powinna chronić przed nałogiem, ale również wyposażyć w takie umiejętności, które pozwolą im dobrze funkcjonować w grupie rówieśniczej, radzić sobie z zadaniami i codziennymi obowiązkami oraz brać odpowiedzialność za własny rozwój bez stosowania używek. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii uwzględnia potrzeby środowiska gminnego w zakresie profilaktyki i leczenia osób zagrożonych uzależnieniem, szkodliwie używających i uzależnionych od substancji psychoaktywnych.

5. Metody i strategie profilaktyczne

Profilaktyka jest rozumiana jako świadome działanie mające na celu zapobieganie problemom (zaburzeniom, chorobom, dysfunkcjom) zanim one wystąpią. Do profilaktyki zaliczane są również działania mające na celu ograniczanie (minimalizowanie) negatywnych konsekwencji zachowań ryzykownych. Skuteczne i sprawdzone strategie profilaktyczne są jednym z podstawowych elementów, na których powinna opierać się współczesna profilaktyka uzależnień. Strategie profilaktyczne, czyli sposoby postępowania mające istotny wpływ na osiągnięcie założonych w programach celów, wywodzą się z modeli teoretycznych wyjaśniających, dlaczego ludzie sięgają po narkotyki lub podejmują inne ryzykowne zachowania.

Odpowiednio do stopnia zagrożenia profilaktyka uzależnień prowadzona jest na trzech poziomach: profilaktyka uniwersalna, selektywna oraz wskazująca.

Profilaktyka uniwersalna - ma na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej) poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka. Działania te dotyczą zagrożeń rozpowszechnionych, takich jak np. używanie substancji psychoaktywnych (narkotyki, alkohol) czy przemoc. Odbiorcy działań profilaktyki uniwersalnej to ogół populacji, np. dzieci i młodzież szkolna, społeczność lokalna. Grupy, do których są kierowane działania profilaktyki uniwersalnej nie są uprzednio diagnozowane pod względem poziomu ryzyka zachowań problemowych, choć w obrębie grupy poszczególne jednostki mogą się różnić stopniem zagrożenia i rodzajem czynników ryzyka.

Profilaktyka selektywna ma na celu zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych. Cele te mogą być osiągnięte między innymi poprzez ograniczanie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących narkotyków, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem narkotyków przez dziecko. Odbiorcy działań profilaktyki selektywnej to podgrupy wybranej populacji (np. ogółu młodzieży) charakteryzujące się obecnością czynników ryzyka (indywidualnych, rodzinnych, środowiskowych), związanych z podejmowaniem danych zachowań ryzykownych, np.: używania czy nadużywania substancji psychoaktywnych. Do odbiorców profilaktyki selektywnej zaliczamy więc m.in.: „dzieci ulicy”, niepełnoletnie osoby popełniające czyny karalne, osoby zagrożone demoralizacją, dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby okazjonalnie używające narkotyków.

Profilaktyka wskazująca są to działania kierowane do jednostek, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych, w związku z uwarunkowaniami biologicznymi, psychologicznymi czy społecznymi. Cele profilaktyki wskazującej to zapobieganie rozwojowi uzależnienia od substancji psychoaktywnych, ograniczanie częstości używania lub zmiana wzorów używania substancji na mniej „niebezpieczne”, ryzykowne. Działania ukierunkowane są głównie na indywidualną diagnozę przyczyn problemu i podjęcie stosownej interwencji.

6. Podmioty realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizują organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie określonym w ustawie. Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii są realizowane, w zakresie określonym w ustawie, także przez m.in. szkoły, Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Pierzchnicy, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a także inne instytucje realizujące pośrednio zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Realizatorzy programu:

- 1) Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pierzchnicy
- 2) Szkoły Podstawowe w Pierzchnicy i w Drugni,
- 3) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pierzchnicy,
- 4) Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Pierzchnicy,
- 5) Punkt Konsultacyjny w Pierzchnicy,
- 6) Komisariat Policji w Morawicy,
- 7) Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Pierzchnicy,
- 8) organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Pierzchnica oraz inne instytucje realizujące pośrednio zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz współpracujące przy ich realizacji.

W art. 5 ust 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii ustawodawca przewidział możliwość realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 w/w ustawy, przez organizacje pozarządowe i inne podmioty, których działalność statutowa obejmuje zadania należące do sfery zadań publicznych w zakresie ochrony i promocji zdrowia, pomocy społecznej, działalności charytatywnej, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, kultury fizycznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego lub przeciwdziałania patologiom społecznym, promocji i organizacji wolontariatu, po przeprowadzeniu konkursu, o którym mowa w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także samorządy zawodów medycznych, rodziny osób uzależnionych, oraz grupy samopomocy osób uzależnionych i ich rodzin.

7. Cele Programu:

- 1) Cel główny - wzbogacenie wiedzy uczniów i rodziców na temat skutków sięgania po narkotyki, w tym także po tzw. „dopalacze” - edukacja.
- 2) Cele szczegółowe:
 - a) poszerzenie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki, w szczególności związanej z zażywaniem substancji psychoaktywnych uzależniających,
 - b) kształcenie asertywnego zachowania dzieci i młodzieży, ochrona dzieci i młodzieży przed wchodzeniem w kontakty z substancjami psychoaktywnymi, uzależnieniem się;
 - c) wzbogacanie poziomu wiedzy nauczycieli i rodziców w zakresie uzależnień od narkotyków oraz wiedzy mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji sięgania po środki uzależniające,
 - d) zminimalizowanie ryzyka kontaktu dzieci i młodzieży ze środkami odurzającymi poprzez racjonalne organizowanie im czasu wolnego,
 - e) promocja zdrowego stylu życia, kształtowanie postaw prozdrowotnych.

8. Podejmowanie działań zmierzających do osiągnięcia zamierzonych celów:

W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii planowane jest podjęcie na terenie gminy Pierzchnica realizacji następujących działań:

- 1) organizowanie spektakli profilaktycznych dla uczniów oraz projekcji filmów edukacyjnych na lekcjach wychowawczych,
- 2) prowadzenie pogadanek i warsztatów dla uczniów szkół podstawowych,
- 3) wypracowanie wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych racjonalnych postaw wobec narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym poprzez wdrażanie i realizację programów profilaktycznych,
- 4) realizacja programów edukacyjnych dla uczniów szkół podstawowych,
- 5) prowadzenie szkoleń na temat uzależnień od narkotyków dla rodziców i nauczycieli,
- 6) zakup pomocy dydaktycznych i literatury niezbędnych do prowadzenia zajęć profilaktycznych,

- 7) organizowanie otwartych imprez profilaktycznych, kulturalnych i sportowych (festyny, konkursy, zawody sportowe, imprezy kulturalne),
- 8) diagnozowanie i monitorowanie problematyki narkotykowej na terenie gminy.

Wszelkie czynności skierowane do dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych mają na celu wypracowanie właściwych relacji społecznych, poczucia własnej wartości, możliwości pozytywnego odreagowania stresu i trudnych sytuacji, nawyku systematyczności, odpowiedzialności za innych, zdobycia umiejętności aktywnego spędzania czasu wolnego, umiejętności skutecznego odmawiania.

9. Budżet programu

Środki finansowe na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu będą pochodziły z budżetu gminy Pierzchnica (uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych) oraz innych źródeł (środki pozyskane przez podmioty włączone do realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii). Zaplanowane wydatki na rok 2020 związane z realizacją programów profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem narkomanii to kwota 3.000,00zł.

10. Monitorowanie problemów narkomanii w gminie Pierzchnica:

W ramach Programu kontynuowane będą działania podejmowane w latach ubiegłych oraz wykorzystane i sprawdzone sposoby realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii. Monitorowanie problemu narkomanii polegać będzie na:

- 1) wymianie informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy,
- 2) gromadzeniu i analizie danych na temat problemu narkomanii w gminie,
- 3) prowadzeniu działań mających na celu ocenę rodzaju i stopnia zagrożenia uzależnieniem od narkotyków, a także monitorujących skuteczność realizowanych programów przeciwdziałania narkomanii.

Uzasadnienie

do projektu uchwały Nr XIII/...../2019 Rady Miejskiej w Pierzchnicy

z dnia 30 grudnia 2019r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Pierzchnica na rok 2020

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii. Powyższa ustawa nakłada na organy samorządu gminnego obowiązek podejmowania działań, zmierzających do przeciwdziałania narkomanii poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pierzchnica na rok 2020 jest kontynuacją działań prowadzonych w minionych latach oraz stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Został on opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy Pierzchnica, co pozwoli na zajęcie się problematyką narkomanii w sposób zorganizowany i kompleksowy.

Zgodnie z art. 10 ust.3 w/w ustawy gminny program uchwała rada gminy.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Pierzchnica na rok 2020 jest zasadne.

Burmistrz

mgr inż. Stanisław Strąk